

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

3 päivänä lokakuuta 2000 *

Asiassa C-411/98,

jonka Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Luxemburg) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Angelo Ferlini

vastaan

Centre hospitalier de Luxembourg

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kohdan ja 48 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 12 artiklan ensimmäinen kohta ja EY 39 artikla) tulkinnasta sekä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1612/68 sisältyvien työntekijöiden ammattiyhdistysoikeuksia koskevien säännösten muuttamisesta 9 päivänä helmikuuta 1976 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 312/76 (EYVL L 39, s. 2), ja sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ammattinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.6.1983 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6), tulkinnasta sekä lisäksi EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward, L. Sevón ja R. Schintgen sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, P. Jann, H. Ragnemalm (esittelevä tuomari), M. Wathelet ja V. Skouris,

julkisasiamies: G. Cosmas,

kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ferlini, edustajinaan asianajajat M.-A. Lucas, Liège, ja M. Dennewald, Luxemburg,
- Luxemburgin hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisista ja kulttuuriasioista vastaavan osaston johtaja P. Steinmetz,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja P. J. Kuijper sekä oikeudellisen yksikön virkamiehet E. Gippini Fournier ja W. Wils,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.9.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Tribunal d'arrondissement de Luxembourg on esittänyt 7.10.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.11.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kohdan ja 48 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 12 artiklan ensimmäinen kohta ja EY 39 artikla) tulkinnasta sekä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annettu neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1612/68 sisältyvien työntekijöiden ammattiyhdistysoikeuksia koskevien säännösten muuttamisesta 9 päivänä helmikuuta 1976 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 312/76 (EYVL L 39, s. 2; jäljempänä asetus N:o 1612/68), ja sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajantasalle saatettuna 2.6.1983 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6; jäljempänä asetus N:o 1408/71), tulkinnasta sekä lisäksi EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) tulkinnasta.
- 2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa kantajana on Angelo Ferlini ja vastaajana Centre hospitalier de Luxembourg (jäljempänä CHL) ja jossa on kyse Ferlinin puolison synnytys- ja hoitopäivämaksuista CHL:n synnytyslaitoksella.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännökset

- 3 Asetuksen N:o 1408/71 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia tai jotka ovat valtiottomia henkilöitä tai pakolaisia, jotka asuvat jäsenvaltion alueella, sekä heidän perheenjäseniinsä ja jälkeenjääneisiinsä.”

- 4 Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden.”

- 5 Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 64 ja 72 artiklan mukaan Euroopan yhteisöjen virkamiehet

suorittavat vakuutusmaksuja Euroopan yhteisöjen toimielinten yhteiseen sairausvakuutusjärjestelmään, jota yleisesti kutsutaan yhteiseksi sairausvakuutusjärjestelmäksi (jäljempänä YSVJ), joka vastaa heidän sairauskuluistaan.

- 6 Henkilöstösääntöjen 72 artiklan, Euroopan yhteisöjen virkamiesten sairausvakuutusjärjestelmää koskevien määräysten (jäljempänä sairausvakuutusmääräykset) 1, 2 ja 3 artiklan sekä näiden määräysten liitteessä I olevan VIII osaston mukaan Euroopan yhteisöjen virkamiesten ja näiden puolisoiden synnytyskulut, joista YSVJ vastaa, muodostuvat lääkärinpalkkioista, kätilöpalkkioista ja anestesiakustannuksista sekä synnytyssali- ja lääkintävoimistelukululuista sekä muista synnytykseen suoraan liittyvistä kuluista. Niistä korvataan 85 prosenttia sairaalassaoloa koskevien hoitopäivämaksujen osalta ja 100 prosenttia muiden kulujen ja palkkioiden osalta. Palkkioiden osalta korvaamisen ylärajana on kuitenkin 33 230 Belgian frangia ja sairaalassaoloa koskevien hoitopäivämaksujen osalta 5 946 Belgian frangia vuorokaudelta 10 vuorokauden ajan.
- 7 Sairausvakuutusmääräysten 9 artiklan 2 kohdan mukaan ”toimielimet pyrkivät mahdollisuuksien mukaan sopimaan neuvotteluin terveydenhuoltoalan edustajien ja/tai toimivaltaisten viranomaisten, yhdistysten ja laitosten kanssa etuuksien saajilta perittävistä hinnoista ottaen huomioon paikalliset olosuhteet ja tarvittaessa jo voimassa olevat taulukot sekä lääkärien että sairaaloiden osalta.”
- 8 Asiakirjoista ilmenee, että pääasian tosiseikkojen tapahtumisen aikaan YSVJ:n sekä Luxemburgin terveydenhuoltoalan edustajien ja/tai toimivaltaisten viranomaisten, yhdistysten ja laitosten välillä ei ollut olemassa sopimusta.

Kansalliset säännökset

- 9 CHL perustettiin 10.12.1975 annetulla lailla julkisesta laitoksesta nimeltään Centre hospitalier de Luxembourg, johon kuuluvat Grande-Duchesse Charlotte -niminen synnytyslaitos, Grand-Duc Jean et Grande-Duchesse Joséphine-Charlotte -nimisen säätiön lastenkliniikka ja kaupunginsairaala (Mémorial A 1975, s. 1794). Sitä rahoittavat Luxemburgin valtio ja Luxemburgin kaupunki.
- 10 Sairaus- ja äitiysvakuutuksesta maksetaan korvausta henkilöille, jotka kuuluvat Luxemburgin sairausvakuutuslaitoksiin, jotka ovat itsenäisiä julkisia laitoksia, joilla on oikeushenkilöllisyys ja joita hallitus valvoo.
- 11 Code des assurances sociales -nimisen sosiaalivakuutuslain (27.6.1983 ja 3.7.1975 annetut lait; jäljempänä laki) 13 §:n — sellaisena kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan — mukaan ”vakuutetulle korvataan synnytyksen osalta kustannukset, jotka ovat aiheutuneet kättilön palkkiosta, lääketieteellisestä hoidosta, synnytyslaitoksessa tai sairaalassa olost, lääkkeistä ja imeväisikäisten erityisravinnosta”. Lain 13 §:n 2 momentin mukaan valtio vastaa näistä kuluista maksamalla asetuksella säädetyn kertakorvauksen.
- 12 Pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan voimassa olleessa 31.12.1974 annetussa suurherttuan asetuksessa (Mémorial A 1974, s. 2398), sellaisena kuin se oli muutettuna, (jäljempänä suurherttuan asetus) vahvistettiin kertakorvaus, joka normaalitapauksessa suoritettiin Luxemburgin äitiys- ja sairausvakuutusjärjestelmään kuuluville synnytyksen yhteydessä tavallisesti tarvittavasta hoidosta. Näin siinä määritettiin valtion vastattavaksi tuleva määrä.
- 13 Sairausvakuutuslaitosten liiton (Union des caisses de maladie, jäljempänä UCM) 1.12.1988 päivätyn, äitiyskulujen kertakorvauksen perusteita 1.1.1989 alkaen

koskevan yleiskirjeen mukaan kyseisellä lailla ja suurherttuan asetuksella käyttöön otetussa järjestelmässä säädettiin laskelmasta, joka käytännössä perustuu kolmeen tekijään eli hoitoon, äitiyskuluihin ja erityisravintoon.

- 14 Muiden sairaustapauksessa suoritettavien korvausten osalta lain 308 a §:ssä veloitettiin UCM ja eri terveydenhoitopalvelujen tarjoajaryhmät sopimaan korvauksista erottelematta sitä, oliko hoito tapahtunut sairaalassa. Toimivaltaisen ministeriön tuki vahvistaa nämä kollektiiviset sopimukset, minkä seurauksena ne tulivat sitoviksi niidenkin terveydenhoitopalvelujen tarjoajien osalta, jotka eivät kuulu sopimuksen neuvotelleeseen yhteisöön.
- 15 Ennakkoratkaisupyyntöstä käy ilmi, että Luxemburgin äitiys- ja sairausvakuutusjärjestelmälle on luonteenomaista sovellettavien maksutariffien palveluntarjoajasta riippumaton yhdenmukaisuus vakuutuksen kattaman terveydenhoidon alalla. Nämä maksutariffit eivät ole korvauksen enimmäismääriä, vaan kiinteitä hintoja, jotka eivät vaihtele potilaan tulojen tai palveluntarjoajan ominaisuuksien perusteella.
- 16 Pääasian tosiseikkojen tapahtumisen aikaan lain 4 §:ssä säädettiin, että työ- ja sosiaaliturvaministeriö voi myöntää vakuuttautumisesta erivapauden niille ulkomaalaisille, jotka asuvat vain väliaikaisesti Luxemburgissa. Lain nykyisin voimassa olevan 4 §:n 2 momentin mukaan ”vakuutusta — — eivät ole velvollisia ottamaan ne — — henkilöt, jotka kuuluvat johonkin sairausvakuutusjärjestelmään sen johdosta, että työskentelevät kansainvälisessä järjestössä tai ovat tällaisen järjestön myöntämällä eläkkeellä”.
- 17 Käytännössä kyse on pääasiallisesti Euroopan yhteisöjen toimielinten (parlamentti, komissio, tuomioistuin, tilintarkastustuomioistuin), Euroopan investointipankin, Eurocontrolin, EFTAn tuomioistuimen ja Luxemburgissa sijaitsevan NATO:n hankintakeskuksen virkamiehistä ja muista toimihenkilöistä.

Kansallisessa tuomioistuimessa esillä oleva asia

- 18 Rouva Ferlini, joka on Euroopan yhteisöjen komission Luxemburgissa asuvan virkamiehen puoliso, synnytti 17.1.1989 CHL:ssä, jossa hän oli 24.1.1989 saakka.
- 19 Hänen miehensä perheenjäsenineen kuuluu YSVJ:n piiriin. Näin ollen Ferlinit eivät kuulu Luxemburgin sosiaaliturvajärjestelmän eivätkä siten pakollisen sairaus- ja äitiysvakuutuksen piiriin.
- 20 CHL lähetti 24.2.1989 Ferlinille 73 460 Luxemburgin frangin (LUF) suuruisen laskun tämän puolison synnytyksestä ja synnytyslaitoksella olosta aiheutuneista kuluista.
- 21 Lasku perustui ”1.1.1989 alkaen sovellettuihin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomien henkilöiden ja yhteisöjen sairaalamaksuihin”, jotka Luxemburgin sairaaloiden muodostama Luxemburgin sairaalayhtymä (l’Entente des hôpitaux luxembourgeois, jäljempänä EHL) oli yksipuolisesti ja yhdenmukaisiksi vahvistanut. Tämän maksutaulukon mukaisesti Ferliniltä vaadittiin 49 030 LUF:n suuruisia suorituksia ”tavanomaisesta perustason synnytyksestä”.
- 22 Ferliniltä laskutettiin myös sairaalan hoitavan lääkärin työstä 5 042 LUF ja lääkekuluista 674 LUF. Nämä maksut perustuivat niin ikään EHL:n yhdenmukaisesti vahvistamiin tariffeihin, joita sovellettiin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomiin henkilöihin, joihin lukeutuivat myös Euroopan yhteisöjen virkamiehet.

- 23 Ferlini kieltäytyi maksamasta vaadittua summaa sillä perusteella, että laskutettu määrä oli syrjivä. Hän väitti, että pääasian tosiseikkojen tapahtumisen aikaan sovellettavan säännösten mukaan laskutettava, Luxemburgin sairausvakuutuslaitoksen korvaama kertakorvaus olisi ollut 36 854 LUF, kun taas Ferlinin ja YSVJ:n oli maksettava samoista suorituksista 59 306 LUF, mikä on 71,43 prosenttia enemmän kuin Luxemburgin sairaus- ja äitiysvakuutuksen piiriin kuuluvien osalta sovellettava maksu.
- 24 Ferlini vastusti 22.4.1993 tiedoksiannettua ehdollista maksamismääräystä, jossa häntä vaadittiin maksamaan CHL:lle 73 460 LUF.
- 25 Tribunal de paix de Luxembourg hylkäsi 24.6.1994 antamallaan tuomiolla Ferlinin vastalauseen perusteettomana ja velvoitti hänet maksamaan CHL:lle viimeksi mainitun summan laillisine korkoineen.
- 26 Ferlini haki tuomioon 5.10.1994 muutosta Tribunal d'arrondissement de Luxembourgilta.
- 27 Ferlini totesi viimeksi mainitussa tuomioistuimessa, että CHL:n laskutus johtuu ensinnäkin EHL:n vahvistamien, 1.1.1989 alkaen kansalliseen sosiaaliturvajärjestelmään kuulumattomilta henkilöiltä ja yhteisöiltä perittävien sairaalamaksujen soveltamisesta ja toiseksi sairausvakuutuslaitosten piiriin kuuluvilta perittävien, UCM:n 1.12.1988 päivätyn yleiskirjeen mukaisten maksujen soveltamisesta.
- 28 Muutoksenhaussa Ferlini huomautti ensinnäkin, että se, että CHL vahvistaa sairaalahoitomaksut, on yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista, ja toiseksi, että se

Luxemburgin sairaalahoitomaksujärjestelmä, jota sovelletaan Euroopan yhteisöjen virkamiehiin, on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen.

- 29 CHL vaatii muutoksenhaun hylkäämistä ja valituksenalaisen tuomion pysyttämistä. Sen keskeinen väite on ensinnäkin, että Euroopan yhteisöjen virkamiesten asemaa ei voida verrata kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvien asemaan. Ensin mainitut eivät maksa veroja eivätkä suorita maksuja kansalliseen sosiaaliturvajärjestelmään, ja heidän tulonsa ovat suuremmat. Kyseisenä aikana YSVJ:llä ei myöskään ollut sopimusta EHL:n kanssa. Toiseksi CHL väittää, että perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettut edellytykset eivät tässä tapauksessa täyty.

Ennakkoratkaisukysymys

- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että perustamissopimuksen 48 artikla sekä asetukset N:o 1408/71 ja N:o 1612/68 koskevat ainoastaan yhteisön kansalaisia, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon työhön tai tämän jäsenvaltion lakien sääntelemän sosiaaliturvan alaisuuteen, mistä ei ole kyse Euroopan yhteisöjen virkamiesten tapauksessa. Kyseinen tuomioistuin toteaa lisäksi, ettei kuitenkaan ole hyväksyttävissä, että toisessa jäsenvaltiossa asuvat Euroopan yhteisöjen virkamiehet ovat tehtäviensä vuoksi huomattavasti huonommassa asemassa kuin kaikki muut palkkatyöntekijät, joilla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Heidän olisi päinvastoin saatava samat yhteisön oikeuden mukaiset edut, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden kansalaisille henkilöiden vapaan liikkuvuuden, sijoittautumisvapauden ja sosiaaliturvan osalta.
- 31 Kansallinen tuomioistuin toteaa näin ollen, ettei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kansalliseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvilta henkilöiltä perittäviä maksuja korkeampien terveydenhoito- ja sairaalamaksujen soveltaminen Euroopan yhteisöjen virkamiehiin saattaa olla vastoin yhdenvertaisen kohtelun

periaatetta. Tuomioistuin huomauttaa, että Ferlinin esittämät väitteet, joilla tämä pyrkii kumoamaan CHL:n esittämät objektiiviset perustelut erilaiselle kohtelulle, eivät ole vailla perusteita, joten niitä ei suoralta kädeltä voida hylätä.

- 32 Kansallinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että pääasian asianosaisten esittämät perusteet vaativat myös kilpailuoikeuden periaatteiden tulkintaa erityisesti sellaisten kysymysten osalta kuin jäsenvaltioiden toimivalta muuttaa sosiaaliturvajärjestelmäänsä, kyseisten yritysten ja suoritusten erityisasema ja vaikutukset yhteismarkkinoihin.
- 33 Tästä syystä Tribunal d'arrondissement de Luxembourg lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Kun otetaan huomioon Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten välisen syrjinnän kiellon periaate, joka ilmenee EY:n perustamissopimuksen 6 ja 48 artiklasta ja — työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen yhteisössä liittyen — työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 5 päivänä lokakuuta 1968 annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1612/68, sellaisena kuin se on muutettuna 9.2.1976 annetulla neuvoston asetuksella N:o 312/76, ja — sosiaaliturvan alalla — sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajantasalle saatettuna 2.6.1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83,

ja

kun otetaan huomioon EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta, jossa kielletään kaikki yritysten väliset sopimukset, kaikki yritysten yhteenliittymien

päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla,

niin ovatko yhteisön oikeuden kanssa yhteensopivia 31.12.1974 annettu suurherttuan asetus (Mémorial A, nro 95, 31.12.1974, s. 2398), sellaisena kuin se on muutettuna, jonka tarkoituksena oli panna sosiaalivakuutuslain 6 ja 13 § täytäntöön määrittelemällä sairauksien ja äitiyden vuoksi korvattavat toimenpiteet, kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomilta henkilöiltä ja yhteisöiltä 1.1.1989 alkaen perittävät sairaalamaksut, ja UCM:n 1.12.1988 päivätty yleiskirje, joka koski äitiyskulujen kertamaksun perusteita 1.1.1989 alkaen, sekä EHL:n noudattama käytäntö, jonka mukaan kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomilta henkilöiltä ja yhteisöiltä sekä YSVJ:n piiriin kuuluvilta Euroopan yhteisöjen virkamiehiltä peritään korkeampia yhdenmukaistettuja hoito- ja sairaalamaksuja kuin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta asukkailta?”

Ennakkoratkaisukysymys

- 34 Kansallisen tuomioistuimen esittämien asiaa koskevien säännösten ja asian tosiseikkojen perusteella ennakkoratkaisukysymys on ymmärrettävä siten, että kysymyksen kohteena on asiallisesti se, onko se, että ryhmä terveydenhoitopalvelujen tarjoajia perii yksipuolisesti Euroopan yhteisöjen virkamiehiltä äitiyden johdosta annettavasta terveydenhoidosta ja sairaalahoidosta maksuja, jotka ovat korkeampia kuin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta henkilöiltä perittävät maksut, syrjintää kansalaisuuden perusteella, ja se, onko tämä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaista.
- 35 Luxemburgin hallitus toteaa, että YSVJ:n piiriin kuuluvat Euroopan yhteisöjen virkamiehet eivät ole velvollisia suorittamaan maksuja Luxemburgin sairaus- ja

äitiysvakuutukseen, minkä vuoksi he eivät voi vedota suurherttuan asetuksessa säädettyihin suorituksiin.

- 36 Luxemburgin hallitus toistaa Tribunal d'arrondissement de Luxembourgin ennakkoratkaisupyyntönsä esittämät perustelut, joiden mukaan asetusta N:o 1408/71 ei sovellettaisi Euroopan yhteisöjen virkamiehiin. Kansainvälisen järjestön virkamiehet ja toimihenkilöt eivät Luxemburgin hallituksen mukaan kuulu minkään kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, vaikka tästä ei nimenomaisesti olekaan missään määrätty. Tämä pitää sen mielestä paikkansa varsinkin, kun henkilöstösäännöt ovat sosiaaliturvan osalta hyvin kattavat ja niiden tarjoamat edut erittäin hyvät. Tämän lisäksi Euroopan yhteisöjen virkamiehillä ei ole tarvetta vedota yhteisön säännöksiin toteuttaessaan vapaata liikkuuutta jäsenvaltioiden alueella, sillä heihin sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehtyä pöytäkirjaa.
- 37 Toissijaisesti Luxemburgin hallitus huomauttaa, ettei suurherttuan asetuksessa ole ainuttakaan säännöstä, joka olisi muiden jäsenvaltioiden kansalaisten vahingoksi syrjivä.
- 38 Komission ja tietyn vivahde-eroin myös Ferlinin mukaan Luxemburgin sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta henkilöiltä perittäviä maksuja korkeampien terveydenhoito- ja sairaalamaksujen periminen kyseiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuulumattomilta ja Euroopan yhteisöjen virkamiehiltä, jotka kuuluvat YSVJ:n piiriin, loukkaa perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa ja 48 artiklassa vahvistettua Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden kansalaisten välisen syrjinnän kiellon periaatetta. Komissio toteaa lisäksi, että asetuksen N:o 1408/71 soveltamisedellytykset eivät täyty tässä tapauksessa.

- 39 Aluksi on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäistä kohtaa, joka sisältää yleisen kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaatteen, sovelletaan itsenäisesti ainoastaan sellaisissa yhteisön oikeudessa säännellyissä tilanteissa, joita varten perustamissopimuksessa ei ole erityisiä syrjinnän kieltäviä sääntöjä (ks. mm. asia C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, tuomio 10.12.1991, Kok. 1991, s. I-5889, 11 kohta; asia C-379/92, *Peralta*, tuomio 14.7.1994, Kok. 1994, s. I-3453, 18 kohta ja asia C-176/96, *Lehtonen ja Castors Braine*, tuomio 13.4.2000, Kok. 2000, s. I-2681, 37 kohta).
- 40 Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta kyseinen periaate on pantu täytäntöön perustamissopimuksen 48 artiklalla.
- 41 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 49 kohdassa toteaa, YSVJ:n piiriin kuuluvia Euroopan yhteisöjen virkamiehiä perheenjäsenineen ei voida pitää asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettuina työntekijöinä. He eivät nimittäin kuulu minkään kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, mitä asetuksen N:o 1408/71 2 artiklan 1 kohdassa edellytetään.
- 42 Sitä vastoin ei voida asettaa kyseenalaiseksi sitä, etteikö Euroopan yhteisöjen virkamies olisi siirtotyöläinen. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nimittäin muussa jäsenvaltiossa kuin kotimaassaan työskentelevä yhteisön kansalainen ei lakkaa olemasta perustamissopimuksen 48 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu työntekijä sen vuoksi, että hän työskentelee kansainvälisessä järjestössä, vaikka työskentelyjäsenvaltioon saapumisen ja siellä oleskelun edellytyksistä olisikin erikseen määrätty kansainvälisellä sopimuksella (yhdistetyt asiat 389/87 ja 390/87, *Echternach ja Moritz*, tuomio 15.3.1989, Kok. 1989, s. 723, 11 kohta ja asia C-310/91, *Schmid*, tuomio 27.5.1993, Kok. 1993, s. I-3011, 20 kohta).
- 43 Tästä seuraa, että työntekijältä, joka on jäsenvaltion kansalainen, kuten Ferliniltä, ei voida evätä perustamissopimuksen 48 artiklassa ja asetuksessa

N:o 1612/68 tarkoitettuja sosiaalisia oikeuksia ja etuja (asia 152/82, Forcheri, tuomio 13.7.1983, Kok. 1983, s. 2323, 9 kohta ja em. yhdistetyt asiat Echternach ja Moritz, tuomion 12 kohta sekä em. asia Schmid, tuomion 22 kohta).

- 44 Kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 52—54 kohdassa, kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta henkilöiltä perittäviä maksuja korkeampien äitiyden johdosta annettavaa terveydenhoitoa ja sairaalahoitoa koskevien maksujen perimistä ei kuitenkaan voida pitää perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna työsuhteen ehtona.
- 45 Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun sosiaalisen edun käsitteen osalta todettakoon, että Ferlini ei vetoa tällaiseen sosiaaliseen etuun, josta on Luxemburgin lainsäädännössä säädetty ja jolla vastaanottava jäsenvaltio maksaa kertakorvauksen äitiyskuluista. Hän vetoaa pelkästään yhdenvertaiseen kohteluun äitiyden johdosta annettavaa terveydenhoitoa ja sairaalahoitoa koskevien maksujen vahvistamisessa.
- 46 Näin ollen on todettava, ettei perustamissopimuksen 48 artiklaa eikä myöskään asetusta N:o 1612/68 ole sovellettava tässä tapauksessa.
- 47 Tämän vuoksi kysymystä, joka koskee väitettyä syrjintää, on tutkittava perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kohdan kannalta.
- 48 Kansallisessa tuomioistuimessa esillä olevassa asiassa se, että EHL vahvisti äitiyden johdosta annettavaa terveydenhoitoa ja sairaalahoitoa koskevat maksut kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomien osalta, joita maksuja CHL sitten sovelsi Ferliniin, ei johtunut kansallisesta lainsäädännöstä eikä kollektiivisten sopimusten muodossa annetuista sosiaaliturvaa koskevista määräyksistä.

- 49 Luxemburgin sairaaloiden muodostama EHL nimittäin vahvasti yksipuolisesti ja yhdenmukaisiksi "Kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomien henkilöiden ja yhteisöjen sairaalamaksut 1.1.1989 alkaen" tilanteessa, jossa yhteisöjen säännösten piiriin kuuluvilta perittäviä maksuja koskevaa sopimusta YSVJ:n kanssa ei ollut tehty. Näihin maksuihin vedoten Ferliniltä ja YSVJ:ltä vaadittiin 59 306 LUF:n suuruisen summan suorittamista, mikä on 71,43 prosenttia enemmän kuin Luxemburgin sairaus- ja äitiysvakuutuksen piiriin kuuluvilta samoista suorituksista perittävä maksu.
- 50 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäistä kohtaa sovelletaan myös tapauksissa, joissa EHL:n kaltaisella yhteenliittymällä tai järjestöllä on tiettyä valtaa yksityisiin oikeussubjekteihin nähden siten, että se voi asettaa näille ehtoja, jotka rajoittavat perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien käyttämistä (ks. vastaavasti asia 36/74, Walrave ja Koch, tuomio 12.12.1974, Kok. 1974, s. 1405; Kok. Ep. II, s. 415; asia 43/75, Defrenne II, tuomio 8.4.1976, Kok. 1976, s. 455; Kok. Ep. III, s. 63 ja asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921).
- 51 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjinnästä on kyse vain silloin kun erilaisia sääntöjä sovelletaan samanlaisissa tilanteissa tai samaa sääntöä erilaisissa tilanteissa.
- 52 Tämän vuoksi on tutkittava, onko jäsenvaltion kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumaton henkilö, kuten Ferlini, erilaisessa tilanteessa kuin kyseisen jäsenvaltion kyseisen järjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt.
- 53 Tältä osin väitteitä, jotka esitettiin sekä kansallisessa tuomioistuimessa että yhteisöjen tuomioistuimessa sen puolesta, ettei Ferlinin tilanne ollut verrattavissa Luxemburgin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvan henkilön tilanteeseen, ei voida hyväksyä.

- 54 Aivan ensin on todettava, että sillä seikalla, että Ferlini ei maksa palkastaan valtiolle tuloutuvaa kansallista veroa eikä suorita maksuja kansalliseen sosiaaliturvajärjestelmään, ei tältä osin ole merkitystä, koska hän ei miltyään osin vaadi tämän järjestelmän mukaisia sosiaaliturvaetuuksia, vaan yksinomaan sellaisten maksujen perimistä CHL:ssä annetuista sairaalahoidosta, jotka eivät ole syrjiviä.
- 55 Perusteluun, jonka mukaan Euroopan yhteisöjen virkamiehet ansaitsevat keskimäärin enemmän kuin kansallisella julkisella tai yksityisellä sektorilla työskentelevät asukkaat, on riittävää todeta, että kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta laskutettava määrä kyseessä olevasta suorituksesta ei määräydy heidän tulojensa mukaan.
- 56 Näin ollen ja yksin yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjen seikkojen perusteella on katsottava, että Ferlini ja hänen perheenjäsenensä, jotka kuuluvat YSVJ:n piiriin, ovat samanlaisessa tilanteessa kuin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvat kansalaiset.
- 57 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaista kohtelua koskevilla säännöillä ei kielletä ainoastaan kansalaisuuteen perustuvaa ilmeistä syrjintää, vaan myös kaikki sellaiset peitellyn syrjinnän muodot, joissa muita erotteluperusteita käyttämällä tosiasiallinen lopputulos on sama (asia 152/73, Sotgiu, tuomio 12.2.1974, Kok. 1974, s. 153, 11 kohta; Kok. Ep. II, s. 219 ja asia C-151/94, komissio v. Luxemburg, tuomio 26.10.1995, Kok. 1995, s. I-3685, 14 kohta).
- 58 CHL:n soveltama kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumista koskeva kriteeri, johon EHL:n noudattama terveydenhoito- ja sairaalamaksujen

eriyttäminen perustuu, merkitsee välillistä syrjintää kansalaisuuden perusteella. Suuri enemmistö kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän sijasta YSVJ:n piiriin kuuluvista henkilöistä, jotka kuitenkin saavat kansallista terveyden- ja sairaalahoidon, on nimittäin muiden jäsenvaltioiden kansalaisia. Lisäksi hyvin suuri enemmistö Luxemburgissa asuvista kansalaisista kuuluu kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

- 59 Tällainen eriyttäminen voi olla perusteltu vain asianomaisten henkilöiden kansalaisuudesta riippumattomien objektiivisten ja hyväksyttävään päämäärään oikeassa suhteessa olevien seikkojen nojalla.
- 60 Kun otetaan tämän tapauksen tosiseikat huomioon ja kun tältä osin ei ole esitetty väitteitä yhteisöjen tuomioistuimessa eikä kansallisessa tuomioistuimessa, on todettava, että huomattava ero kohtelussa kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvien ja Euroopan yhteisöjen virkamiesten välillä äitiyden johdosta annettavasta hoidosta perittävien maksujen osalta ei ole perusteltavissa.
- 61 Tämän vuoksi ei ole tarpeen tutkia esitettyä kysymystä perustamissopimuksen 85 artiklan kannalta.
- 62 Esitettyyn kysymykseen on siten vastattava, että se, että ryhmä terveydenhoitopalvelujen tarjoajia perii yksipuolisesti Euroopan yhteisöjen virkamiehiltä äitiyden johdosta annettavasta terveydenhoidosta ja sairaalahoidosta maksuja, jotka ovat korkeampia kuin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta

asukkailta perittävät maksut, on tähän oikeuttavien objektiivisten perusteiden puuttuessa perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa kiellettyä syrjintää kansalaisuuden perusteella.

Oikeudenkäyntikulut

- 63 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Luxemburgin hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal d'arrondissement de Luxembourgin 7.10.1998 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Se, että ryhmä terveydenhoitopalvelujen tarjoajia perii yksipuolisesti Euroopan yhteisöjen virkamiehiltä äitiyden johdosta annettavasta terveydenhoidosta ja

sairaalahoidosta maksuja, jotka ovat korkeampia kuin kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta asukkailta perittävät maksut, on tähän oikeuttavien objektiivisten perusteiden puuttuessa perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 12 artiklan ensimmäinen kohta) kiellettyä syrjintää kansalaisuuden perusteella.

Rodríguez Iglesias	Moitinho de Almeida	Edward
Sevón		Schintgen
Kapteyn	Gulmann	Jann
Ragnemalm		Wathelet
	Skouris	

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä lokakuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias

presidentti